

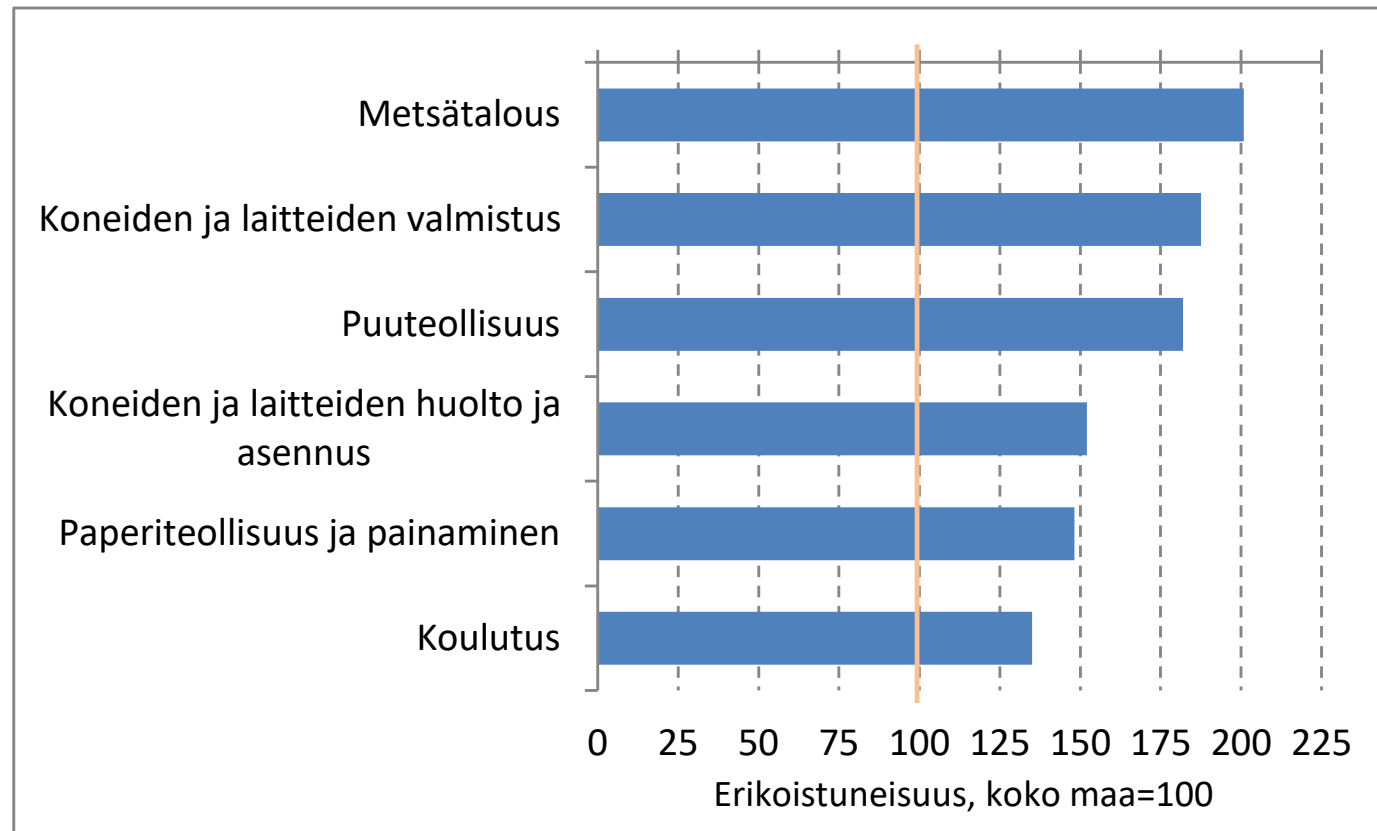

Toimialojen työvoima- ja osaamistarpeiden ennakointia Keski-Suomessa

Keski-Suomen osaamisen ennakointiryhmän ja tulevaisuusryhmän havaintoja tulevasta kehityksestä

Kesäkuu 2024

Keski-Suomen suhteelliset vahvuudet löytyvät metsästä, metallista ja koulutuksesta

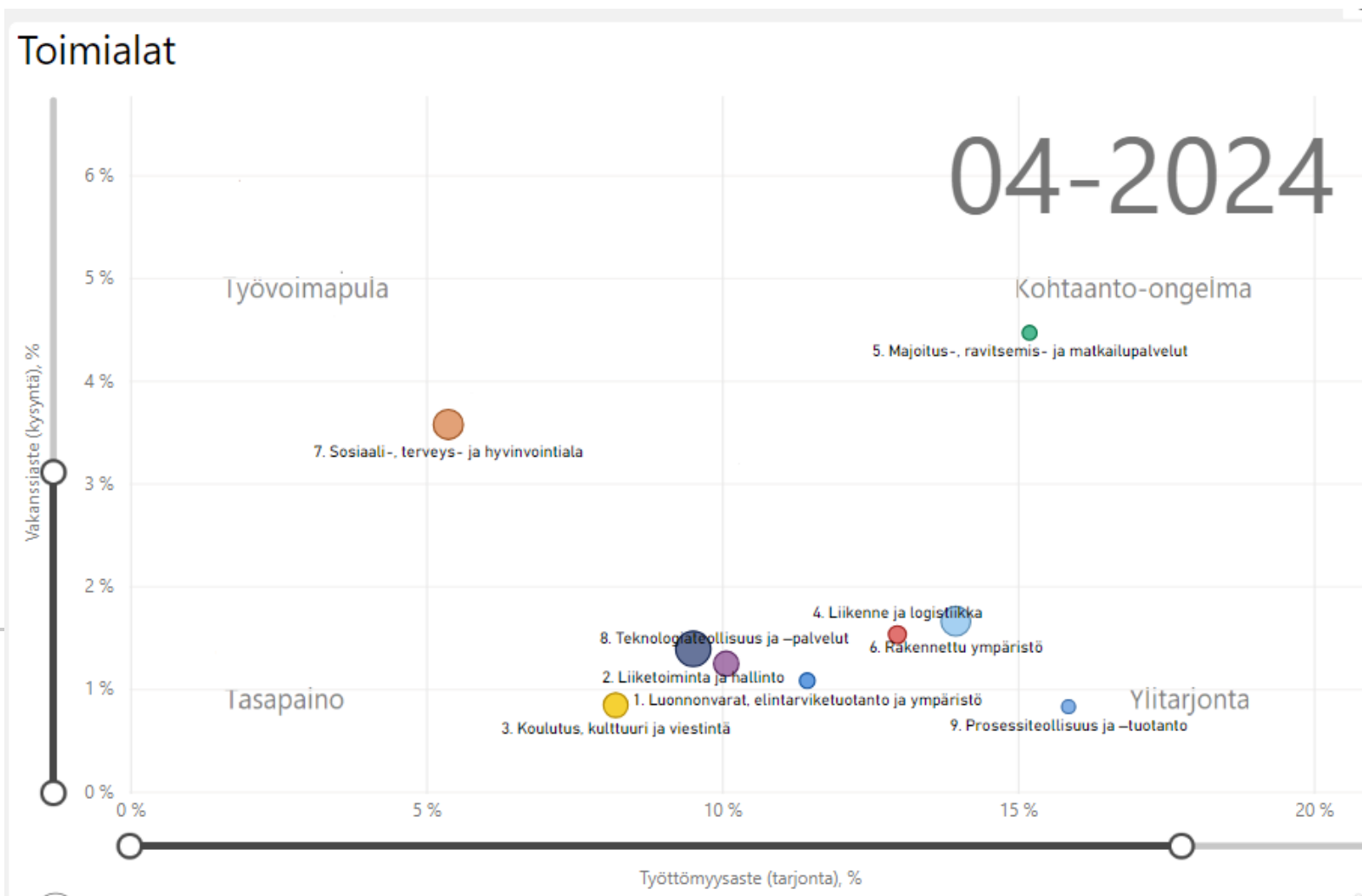

Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden aluetilinpito / Työlliset

Työvoiman saatavuus ja kohtaanto Keski-Suomessa 4/2024

Lähde:

<https://tyomarkkinatori.fi/teemasivut/tyovoiman-saatavuus-ja-kohtaanto>

Suodata

Tyhjennä valinnat

Vuosi-kuukausi

Alue

Toimialaryhmä

Ammatin koko (työvoiman määrä)

04-2024

Keski-Suomi

Kaikki

5

122622

Työvoimapula (yli 16€/h)

Ammatti	N
3221 Sairaanhoidajat ym.	114
2635 Sosiaalityön erityisasiantuntijat	6

Kohtaanto-ongelma

Ammatti	Kohtaanto-ongelma
7319 Muut käsityöntekijät	100 %
8154 Valkaisu-, värjäys- ja puhdistuskoneiden ...	35 %
9622 Satunnaistöiden tekijät	30 %
5249 Muut muualla luokittelemattomat myyntity...	28 %
9321 Käsinpakkaajat	21 %
9111 Kotiapulaiset ja -siivoojat	20 %
9313 Rakennusalan avustavat työntekijät	18 %
2353 Muut kieltenopettajat	18 %
9611 Jätteiden kerääjät	14 %
3139 Muut prosessinvalvonnan asiantuntijat	13 %
5132 Baarimestarit	13 %
5442 Matkustajat	11 %

Työttömyysaste

Ammatti	Työttömyysaste
2651 Kuvataiteilijat	71,9 %
7531 Vaatturit, pukuompelijat, turkkurit, hatuntekijät	58,4 %
7114 Betonirakentajat ja raudoittajat	56,9 %
7112 Muurarit ym.	49,8 %
8152 Kutoma- ja neulekoneiden hoitajat	46,9 %
7523 Konepuusepät	43,0 %
3521 Lähetys- ja audiovisuaaliteknikot	42,0 %
3431 Valokuvaajat	38,7 %
2166 Graafiset ja multim mediasuunnittelijat	37,7 %
2514 Sovellusohjelmoijat	36,8 %
7534 Verhoilijat	36,6 %
2542 Muut multim ediatekijät	35,9 %

Työvoimapula (alle 16€/h)

Ammatti	N
4110 Toimistoavustajat	36
5211 Kioski- ja torimyyjät	19
8157 Pesulatyöntekijät	3

Tasapaino

Ammatti	Työvoima
9112 Toimisto- ja laitossiivoojat ym.	3692
3412 Sosiaalialan ohjaajat ja neuvojat ym.	2607
5322 Kodinhoitajat (kotipalvelutoiminta)	2337
3322 Myyntiedustajat	1684
2512 Sovellussuunnittelijat	1556
2341 Peruskoulun alaluokkien opettajat	1492
2310 Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opettajat	1284
2144 Konetekniikan erityisasiantuntijat	1192
6121 Liha- ja lypsykarjan, kotieläinten kasvattajat	1187
2342 Lastentarhanopettajat	1176
3313 Kirjanpidon ja laskentatoimen asiantuntijat	1028
3115 Konetekniikan asiantuntijat	976

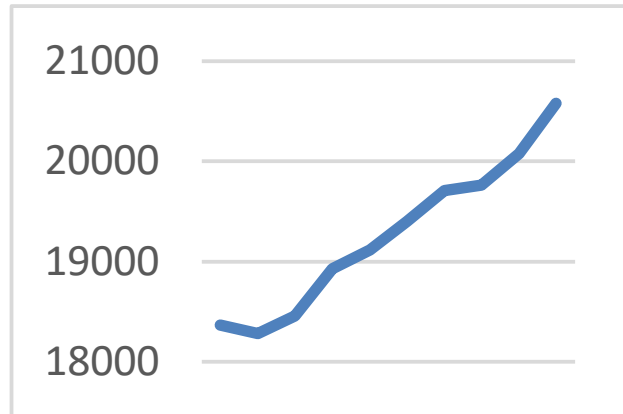
Ylitarjonta

Ammatti	N
5223 Myyjät	-563
7111 Talonrakentajat	-372
8332 Kuorma-auton ja erikoisajoneuvojen kuljettajat	-338
7115 Kirvesmiehet ja rakennuspuusepät	-311
4120 Yleissihteerit	-272
7411 Rakennussähköasentajat	-220
5120 Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	-218
5153 Kiinteistöhuollon työntekijät	-180
9333 Rahdinkäsittelijät, varastotyöntekijät ym.	-177
7231 Moottoriajoneuvojen asentajat ja korjaajat	-168
9412 Avustavat keittiötyöntekijät	-150
5311 Lastenhoitotyöntekijät	-149

Sosiaali- ja terveysala

NYKYTILA

- 20 600 työpaikkaa Keski-Suomessa
- Työpaikkamäärän kehitys v. 2013-2022

- Työpaikkamäärän ennakoidaan jatkavan kasvuaan

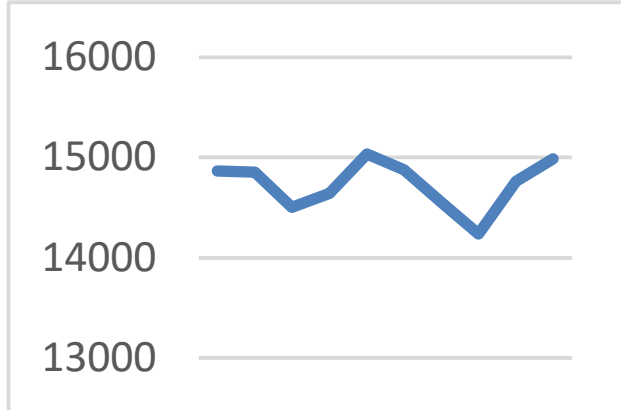
TULEVAISUUS

- Väestön ikääntyminen lisää palvelutarpeita ja kasvattaa työvoiman kysyntää. Työpaikkamäärän ennakoidaan kasvavan siitäkin huolimatta, että osa palveluista pyritään toteuttamaan kustannustehokkaammin digitalisaatiota, esim. etävastaanottoja ja robotiikkaa, hyödyntäen.
- Osaajia tarvitaan laaja-alaisesti eri ammatteihin sekä sosiaali- että terveydenhuollon puolella.
- Digitaaliset palvelut ja liikkuvat palvelut luovat uusia osaamistarpeita. Robotiikka ja tekoäly sote-työn tukena edellyttävät myös uutta osaamista.
- Yhä useamman asiakkaan ollessa ikääntynyt, korostuvat ikääntyneiden ja muistisairaiden kohtaamisen taidot.
- Monikulttuurisuus lisääntyy niin palveluiden käyttäjien parissa kuin työyhteisöissä. Monikulttuurisuuteen liittyy paljon erilaisia vaateita mm. kulttuurisensitiivisyys ja kulttuurillinen osaaminen, kielitaitokysymykset.
- Erityisosaamisista mm. ennaltaehkäisevien palveluiden ja kuntoutusosaamisen tarve korostuu.
- Ylipäänsä ammattiosaaminen, moniammatillisuus sekä tunne- ja vuorovaikutusosaaminen ovat tärkeitä.
- Keski-Suomessa alan koulutuksella on poikkeuksellisen hyvät mahdolliset peruskoulusta toiselle asteelle ja siitä eteenpäin aina tohtorin tutkintoon saakka. Tätä polkua tulisi tukea ja sitoa alan palveluita tiiviimmin osaksi koulutuspolkua esimerkiksi opiskelijoiden tuottamien palveluiden kautta (vrt. lääkärinkoulutus).
- Aikuisille alanvaihtajille tulisi tarjota mahdollisuuksia uudelleen kouluttautumiseen, ja maahanmuuttajataustaisille sujuvat pätevyisyyspolut sote-työhön.
- Sote-alan veto- ja pitovoiman kehittämiseksi tarvitaan yhteistyötä alueen eri toimijoiden (kunnat, hyvinvointialueet, oppilaitokset, yritykset ym). kesken. Esim. kunnan hyvä asuin- ja elinympäristö vetovoimatekijänä.

Teollisuus

NYKYTILA

- 15 000 työpaikkaa Keski-Suomessa
- Työpaikkamäärän kehitys v. 2013-2022

- Työpaikkamäärän ennakoidaan kasvavan maltillisesti

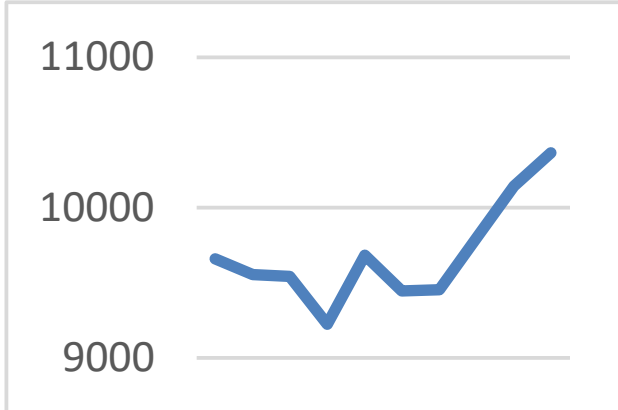
TULEVAISUUS

- Kehittyvä automaatio ja robotisaatio teollisuudessa lisäävät tuottavuutta ja vähentävät ihmistyön tarvetta. Keski-Suomessa uudistuvan metsäteollisuuden, monipuolisen teknologiateollisuuden ja mm. puolustusteollisuuden vahvistumisen myötä työpaikkamäärän ennakoidaan kuitenkin kasvavan maltillisesti. Investoinnit Äänekosken metsäbiotalouden ekosysteemiin voimistavat alueen roolia Keski-Suomen teollisuuskeskittymänä.
- Yritysten kilpailutekijöinä ja uuden yritystoiminnan synnyssä korostuvat yhä vahvemmin vihreään siirtymään, kiertotalouteen, vastuullisuuteen ja eettiseen liiketoimintaan liittyvät toimet.
- Yhä useamman teollisuustyöhön liittyvät tekoäly, automatiikka ja robotiikka, ja osaamistarpeissa korostuvat näiden tietoturvalliseen käyttämiseen liittyvä osaaminen. Toinen kasvava osaamistarve on kestävyys- ja kiertotalousosaaminen, mm. erilaisiin materiaaleihin ja kierrätykseen liittyvät toimintatavat edellyttävät uutta osaamista. Uusien energiaratkaisujen myötä myös energia-alan osaamiselle on kasvavaa tarvetta.
- Teollisuudessa liiketoiminnan kasvattaminen kv-markkinoille edellyttää vahvaa vientiosaamista.
- Puolustusteollisuudessa korostuvat substanssiosaamisen lisäksi kasvavassa määrin kansainvälisyys- ja verkostoitumisosaaminen. Tekoälyn ja autonomisten järjestelmien kehitys sekä kyberturvallisuus ovat kiinteä osa puolustusteollisuutta. Puolustuksen alalla teolliset prosessit pilkkoutuvat usein pienempiin osiin ja osaaminen rakentuu eri osa-alueista.
- Korkeasti koulutettujen osaajien merkitys teollisuudessa on ollut kasvussa ja kasvun ennakoidaan jatkuvan. Panostukset korkean jalostusarvon tuotteisiin ja TKI-toimintaan edellyttävät korkeaa osaamista. Myös monialainen osaaminen korostuu.
- Teollisuustoimiala on kokonaisuudessaan laaja sisältäen monia alasektoreita, joilla työpaikkakehitys ja osaamistarpeet vaihtelevat.

Koulutus

NYKYTILA

- 10 400 työpaikkaa Keski-Suomessa
- Työpaikkamäärän kehitys v. 2013-2022

- Työpaikkamäärän ennakoidaan vähenevän maltillisesti

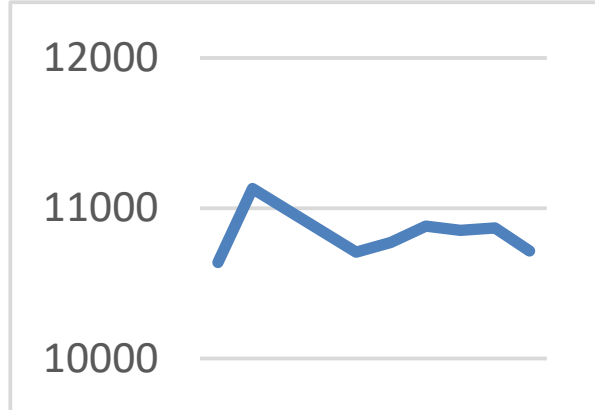
TULEVAISUUS

- Lasten ja nuorten ikäluokkien pienentyminen vähentää työvoiman tarvetta varhaiskasvatuksessa ja perusasteella. Toisaalta työikäisten ja työssä olevien muuttuvat ja lisääntyvät osaamistarpeet lisäävät aikuiskouluttajien tarvetta. Työpaikkamäärän ennakoidaan laskevan maltillisesti seuraavan 10 vuoden aikana. Kuitenkin koulutuksen ja vetovoimaisten oppilaitosten maakuntana korkean osaamisen henkilöstöä tarvitaan.
- Pedagogiset taidot säilyvät edelleen tärkeässä roolissa. Ohjausosaamisen tarve kasvaa, mm. opiskelijoiden erityisen tuen tarpeen lisääntyessä.
- Oppilaat ja opiskelijat muodostavat yhä moninaisemman ja polarisoituneemman joukon, mikä edellyttää kohtaamistaitoja ja opiskelijoiden hyvinvoinnin ja mielenterveyden tukemiseen liittyvää osaamista.
- Maahanmuuttajien koulutus kytkeytyy lisääntyvästi kaikille koulutusasteille. Tähän tarvitaan mm. monikulttuurisuusosaamista ja kielitaitoa.
- Digitalisaatio ja teknologinen kehitys edellyttävät taitoja mm. digitaalisten oppimisympäristöjen suunnitteluun ja oppimisen ohjaukseen etänä sekä tekoälyn hyödyntämiseen oppimisen ja ohjauksen tukena.
- Koulutuksen alalla kasvavaa huomiota tulee kiinnittää työelämän tarvitsemaan koulutukseen ja ohjaukseen sekä koulutuksen tuotteistamiseen jatkuvan osaamisen tarpeisiin. Myös opettajien TKI-osaaminen sekä työelämäyhteistyö ja ylipäänsä verkostotyön osaaminen korostuvat.
- Muuttuvan toimintaympäristön ja työelämän keskellä opetus- ja ohjaushenkilöstön ennakkointiosaamiselle on kasvavaa tarvetta.

Tukku- ja vähittäiskauppa

NYKYTILA

- 10 300 työpaikkaa Keski-Suomessa
- Työpaikkamäärän kehitys v. 2013-2022

- Työpaikkamäärän ennakoitaan pysyvän ennallaan

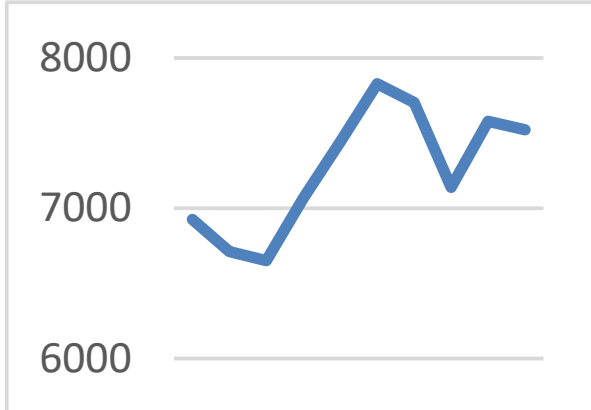
TULEVAISUUS

- Vaikka verkkokauppa yleistyy, ennakoitaan kivijalkakaupallekin olevan kysyntää seuraavan 10 vuoden aikajänteellä. Työpaikkamäärän ennakoitaan pysyvän lähes nykytasolla.
- Alalla korostuvat monenlaiset osaamistarpeet. Verkkokaupan osaamistarpeet kattavat kaikki kaupan sektorit. Verkkokauppaan sisältyvät mm. ohjelmointiosaamisen, monikanavaisen markkinointiosaamisen, palvelumuotoilun sekä tietoturva- ja kyberosaamisen tarpeet.
- Verkkokaupan rinnalla kivijalkakaupan asiakaspalveluosaaminen sekä erikoistunut palvelu- ja neuvontaosaaminen korostuvat. Kivijalka ja verkko yhdistyvät saumattomaksi palvelukokemukseksi.
- Digitaalisuus, automaatio ja robotisaatio tuovat uusia osaamistarpeita, samoin kestävyys- ja kiertotalousvaateet.
- Kauppa tulee nähdä myös kansainvälistyvänä alana, joka edellyttää kv-taitoja.
- Logistiikka, markkinointi ja myynti muodostavat yhä kiinteämmän ketjun kaupan alalla, mikä edellyttää koko ketjun hallintaa.
- Huoltovarmuus -näkökulma ja siihen liittyvä osaaminen kytkeytyvät kaupan alaan.

Rakentaminen

NYKYTILA

- 7 500 työpaikkaa Keski-Suomessa
- Työpaikkamäärän kehitys v. 2013-2022

- Työpaikkamäärän ennakoidaan pysyvän ennallaan, mutta vuosittaiset suhdanneluonteiset vaihtelut voivat olla merkittäviä

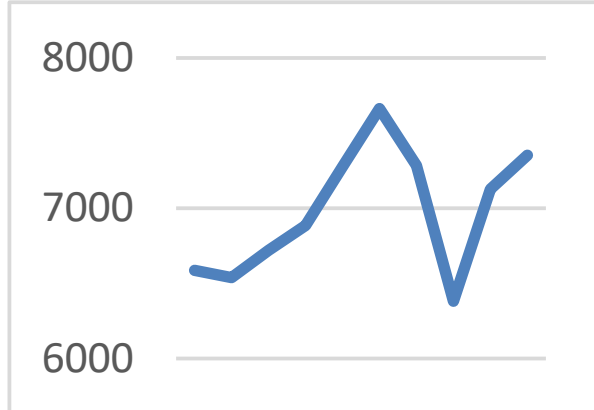
TULEVAISUUS

- Rakentaminen on suhdanneherkkä ala, jolla myös työtilanteiden heilahdukset ovat mittavia ja voivat vaihdella vuodenaikojen mukaan. Asuinrakentaminen keskittyy Keski-Suomessa vahvasti Jyväskylän seudulle.
- Uudisrakentamisen lisäksi korjausrakentaminen luo työtä. Esim. energiaremontit vanhaan rakennuskantaan yleistyvät.
- Osaamistarpeissa korostuvat korjausrakentaminen, infrarakentaminen, kiertotalousosaaminen (nollajätetyömaat), energiatehokkuuteen liittyvä osaaminen, digitaalisten kuvien lukutaito ja digityövälineiden käyttötaito, talotekniikan automatisaatio.
- Alalla on paljon pieniä yrityksiä ja yrittäjäystaidot korostuvat. Myös työnjohdollinen osaaminen korostuu.
- Alalla toimii ulkomaisia alihankintayrityksiä ja ulkomaisia työntekijöitä. Tämä tuo osaamisvaateita mm. urakkaketjujen hallintaan ja työlainsäädännön tuntemukseen.

Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (sis. mm. liike-elämän yleisiä rutiiniluonteisia tukipalveluita, työnvälitys ja -vuokraustoiminnan, turvallisuus- ja vartiointipalvelut)

NYKYTILA

- 7 400 työpaikkaa Keski-Suomessa
- Työpaikkamäärän kehitys v. 2013-2022

- Työpaikkamäärän ennakoitaan kasvavan maltillisesti.

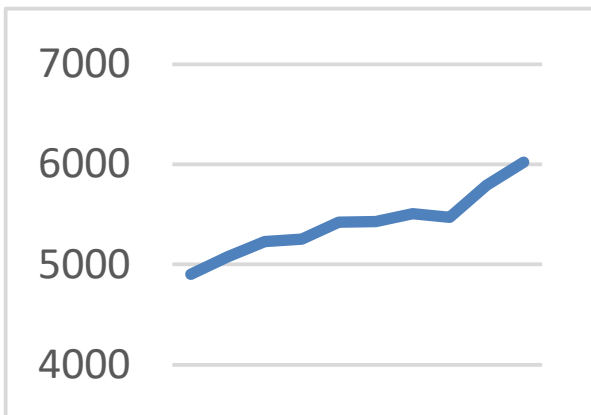
TULEVAISUUS

- Työnvälitystoiminnan merkitys kasvaa mm. sote-alan kasvun ja ylipäänsä työvoimapulan myötä. Työn hakemisen muodot ja työn tekemisen tavat muuttuvat, mikä näkyy esim. kaupallisessa työnvälityksessä ja -vuokrauksessa toiminnan kasvuna.
- Turvallisuus- ja vartiointipalvelujen kysyntä on kasvanut, mm. yrityksissä ja tapahtumissa. Myös turvallisuusalalla digitaidot (mm. etähallinta / valvonta) korostunevat yhä enemmän. Haastavasti käyttäytyvien asiakkaiden kohtaamistaitoja ja vaikeiden tilanteiden hallinnan taitoja ennakoitaan tarvittavan.
- Siivous- ja puhtauspalvelualalla Keski-Suomessa on jonkin verran työvoimapulaa. Digitalisaatio ja robotiikka yleistyvät siivous- ja puhtauspalvelualalla, mikä luo osaamistarpeita.

Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (KIBS)

NYKYTILA

- 6 000 työpaikkaa Keski-Suomessa
- Työpaikkamäärän kehitys v. 2013-2022

- Työpaikkamäärän ennakoidaan maltillisesti kasvavan

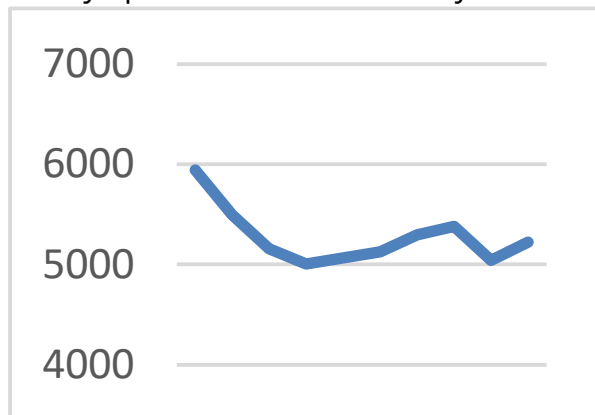
TULEVAISUUS

- Korostuva innovaatio- ja tuottavuushakuisuus sekä tiedon hallinta, data-analytiikka ja tiedolla johtaminen pitävät yllä kasvavaa kysyntää osaamisintensiivisille yrityspalveluille.
- Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnalle on yrityksissä tarvetta liiketoiminnan kasvattamiseksi. Myös liikkeenjohdon konsultoinnin tarpeen ennakoidaan kasvavan. Muuttuvassa toimintaympäristössä ennakoitiosaaminen on yhä tärkeämpi strategiатыön tuki.
- Työssä korostuvat enenevästi vihreän siirtymän ja kestävän kehityksen osaaminen sekä energiaosaaminen. Myös digi-, tekoäly- ja kyberosaaminen painottuvat.
- Alan työvoimalta edellytetään korkeaa osaamista (DI, lakipalvelut, jne.). Tähän Keski-Suomen koulutustarjonnalla pystytään vastaamaan osittain.

Julkinen hallinto ja maanpuolustus

NYKYTILA

- 5 200 työpaikkaa Keski-Suomessa
- Työpaikkamäärän kehitys v. 2013-2022

- Työpaikkamäärän ennakoidaan pysyvän ennallaan.

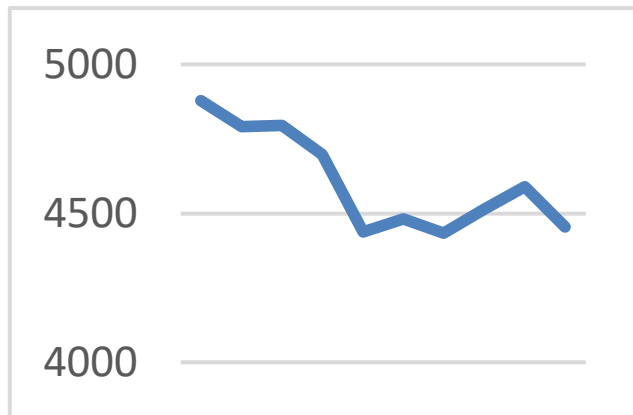
TULEVAISUUS

- Suomen Nato-jäsenyyden ja maanpuolustuksen (puolustusmenojen) vahvistamisen ennakoidaan lisäävän työpaikkoja. Keski-Suomen nähdään kehittyvän merkittävänä puolustusalan keskittymänä, mikä näkyy sekä julkisen sektorin että yksityisen sektorin työpaikkoina.
- Julkisessa hallinnossa työpaikkamäärä vähenee julkisen sektorin taloushaasteiden lisäksi mm. tekoälyn kehittymisen myötä. Hallinnossa työntekijöiden ikärakenne on korkea ja eläkepoistuma on suurta.
- Osaamisen näkökulmasta maanpuolustuksessa Nato-yhteensopivuus korostaa mm. kielitaitoa. Teknologian kehittyminen tuo uusia osaamistarpeita (mm. robotiikka, tekoäly, kyberosaaminen).
- Julkisessa hallinnossa korostuvat mm. verkosto-osaaminen, projektiosaaminen, tiedolla johtaminen sekä ennakointi- ja tulevaisuusosaaminen. Kyberosaamista tarvitaan yhä kattavammin. Hallinnossa myös tekoälyn käyttö tukiälynä tuo uusia osaamistarpeita. Eettisten ja moraalisten kysymysten hallinta voi nostaa merkitystään tekoälyn myötä.
- Julkisen hallinnon taloudellinen niukkuus luo vaatimuksia johtajuustaidoille (esim. muutosjohtaminen), tehokkuusajattelulle ja palveluiden muotoilulle.

Kuljetus ja varastointi

NYKYTILA

- 4 100 työpaikkaa Keski-Suomessa
- Työpaikkamäärän kehitys v. 2013-2022

- Työpaikkamäärän ennakoitaan kasvavan maltillisesti

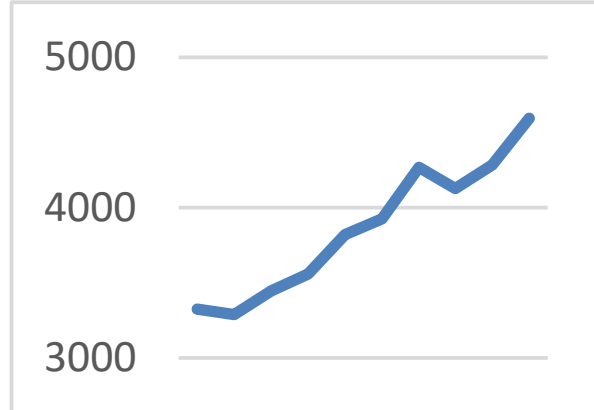
TULEVAISUUS

- Teollisuuden kuljetukset ja tavaraliikenne tukevat maltillisesti kasvavaa työpaikkakehitystä. Keski-Suomen logistinen sijainti tukee toimialan kasvua.
- Kuljetus ja varastointi työllistävät jatkossakin mm. maailmanlaajuisen verkkokaupan kasvun takia. Ihmiset ovat myös valmiita maksamaan logistiikkapalvelusta. Toisaalta esim. automaatio ja robotisaatio korvaavat ainakin osan varastoinnissa tarvittavasta ihmistyövoimasta.
- Logistiikkaketjut ovat entistä pidempiä ja tulevat marketin sijaan kotiovelle. Kilpailu alalla kiristyy - kuka toimittaa nopeimmin. Ruuan robottikuljetukset ovat jo nykypäivää, tulevaisuutta ovat kenties drone-kuljetukset.
- Teknologiset ja digitaaliset korostuvat alalla. Sähköisten ajoneuvojen yleistyminen muuttaa osaamisvaatimuksia, taloudellisuus ja kestävyysvaatimukset nousevat, varastotyössä automatiikan ja robotiikan käyttötaito korostuu. Logistiikka- ja varastointiyritysten siirtyminen paikalliseen tuotantoon muuttaisi osaamistarpeita (esim. 3D-tulostus).
- Pitkällä aikavälillä mahdollinen itseajavien autojen teknologian kehitys vähentää ihmistyön tarvetta (esim. vetoauto, jossa kuljettaja ja perässä autonomisesti tulevat osat).

Informaatio ja viestintä

NYKYTILA

- 4 600 työpaikkaa Keski-Suomessa
- Työpaikkamäärän kehitys v. 2013-2022

- Työpaikkamäärän ennakoitaan jatkavan reippaassa kasvussa

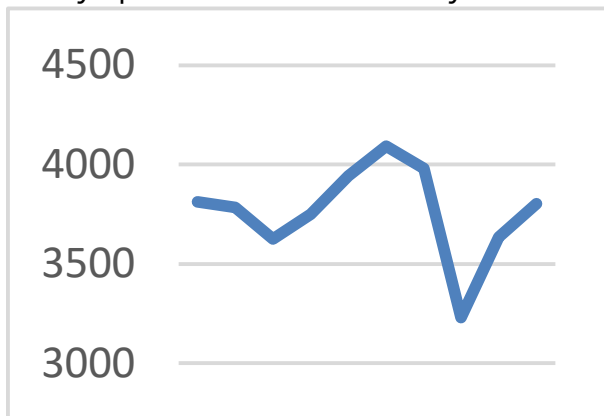
TULEVAISUUS

- Digitalisaatio on jo pitkään määritelty yhdeksi keskeisimmistä megatrendeistä. Informaatio ja viestintä -toimialan vahvan kasvun ennakoitaan jatkuvan digitalisaation ja teknologiakehityksen edetessä. Myös kyberturvallisuustarpeiden voimistuminen lisää alan työpaikkoja.
- Ohjelmistoala luo digitaalista kilpailukykyä ja kasvua myös muihin yrityksiin ja organisaatioihin. Uusia osaajia mm. ohjelmistoihin, verkkotekniikkaan ja tietoturvaan tarvitaan paljon ja laaja-alaisesti.
- Kyberturvallisuuden osaajien tarve kiihtyy entisestään. Jyväskylä on kyberturvallisuusosaamisen keskittymä, joka synnyttää ja houkuttaa yritystoimintaa.
- Teknologian kehittyminen, digitalisaatio ja erityisesti tekoäly tuovat uusia osaamistarpeita ja mahdollisuuksia kaikille toimialoille. Jatkuva oppiminen ja toimialan kiihtyvä muutos luo haasteita mm. oppilaitoksille pysyä kehityksessä mukana.
- Alan substanssiosaamisen lisäksi projektiosaamista, verkosto-osaamista sekä osaamista ICT-tekniikan yhdistämisestä muille aloille (mm. opetus, hyvinvointi ja terveys) ja jopa pedagogista osaamista tarvitaan. Myös myynti- ja markkinointiosaaminen sekä kyky uusien konseptien rakentamiseen korostuu.
- Alan työyhteisöt ja verkostot ovat yhä useammin kansainvälisiä, joten kieli- ja kulttuuriosaaminen ovat eduksi.

Majoitus- ja ravitsemisala

NYKYTILA

- 3 800 työpaikkaa Keski-Suomessa
- Työpaikkamäärän kehitys v. 2013-2022

- Työpaikkamäärän ennakoitaan kasvavan maltillisesti

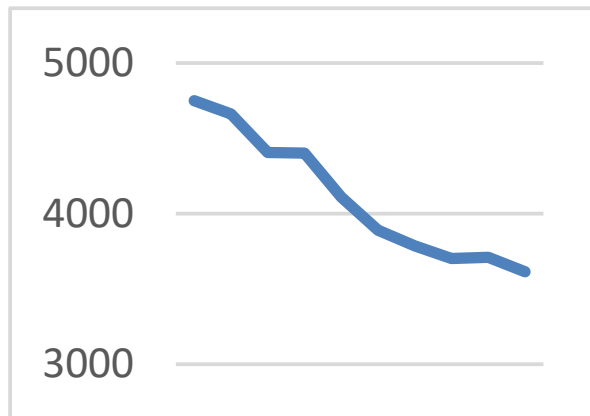
TULEVAISUUS

- Majoitus- ja ravitsemisalalla on työvoimapulaa ja koska kaikkia majoitus- ja ravitsemistoiminnan tehtäviä ei voida korvata esim. roboteilla, työvoimatarvetta on edelleen.
- Majoitus- ja ravitsemispalvelujen kysynnän ennakoitaan kasvavan. Keski-Suomessa tavoitellaan matkailualan vahvistamista ja mm. Jämsän Himokseen investoidaan. Luonto- ja hyvinvointimatkailun ennakoitaan kasvavan. Myös maakunnan tapahtuma- ja urheilumatkailuun ennakoitaan vahvistuvaa kehitystä
- Väestön ikääntyminen (vauraat ja hyväkuntoiset ikäihmiset) tuo kasvua kysyntään. Kuluttajat ostavat enemmän palveluita ja elämyksiä, kun he matkustavat. Ilmaston lämpenemisen vaikutukset saattavat siirtää kv-matkailun painopistettä Etelä-Euroopasta Itämeren maihin, myös Suomeen. Puhtaus- ja turvallisuuskäsitteet ovat edelleen Suomen vahvuuksia matkailumaana. Toisaalta ilmastonmuutos ja mahdollisesti huomattavasti kallistuvat lentohinnat vähentävät kv-matkailua Suomeen, samoin kanssakäymisen loppuminen Venäjän kanssa.
- Virtuaalimatkailu voi osin korvata perinteistä matkailua. Jakamistalous vähentää perinteisten majoitusyritysten asiakkaita.
- Osaamistarpeissa korostuvat edelleen vahvasti asiakaspalvelun ja vuorovaikutuksen taidot (vs. automatisoidut palvelut). Myös matkailupalvelukonseptien rakentaminen, liiketoiminnan sekä myynnin ja markkinoinnin taidot ja markkinointikanavien tuntemus ovat tärkeitä alan kasvun tukemisessa. Keski-Suomessa luonto, hyvinvointiosaaminen ym. ovat vahvuuksia, joita tulee tuoda vahvemmin esiin ja rakentaa kokonaisvaltaisia 'elämyspaketteja'.
- Ylipäänsä laaja-alaisen osaamisen vaatimukset lisääntyvät. Kestävä matkailu edellyttää yhä kokonaisvaltaisempaa osaamista. Digitaalisen osaamisen tarpeet liittyvät mm. verkkokauppaan, someen sekä virtuaalisiin ja lisätyn todellisuuden elementteihin matkailuelämyksen rikastuttajina. Yksilöllisten palvelujen suunnittelu- ja tuottamisosaamista tarvitaan, perustuen mm. asiakkaista kerätyyn dataan. Robottien käyttötaito ihmistyön apuna nousee esiin.

Maa- ja metsätalous

NYKYTILA

- 3 400 työpaikkaa Keski-Suomessa
- Työpaikkamäärän kehitys v. 2013-2022

- Työpaikkamäärän laskun ennakoidaan pysähtyvän ja työpaikkamäärän pysyttelevän ennallaan

TULEVAISUUS

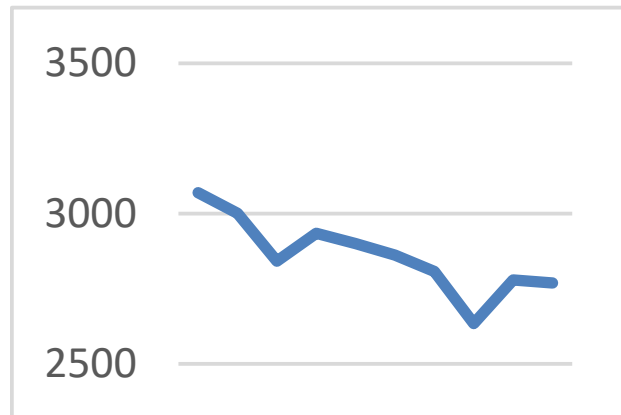
- Metsätalouden merkitys Keski-Suomessa pysynee vahvana. Lähiruuan ja lähiluonnon sekä huoltovarmuuden merkityksen kasvu voi tuoda työtä maatalouteen. Vihreä siirtymä tuo uudenlaisia työpaikkoja alalle. Toisaalta tilojen määrä vähenee ja toiminta automatisoituu.
- Työpaikkamäärän ennakoidaan pysyvän ennallaan. Maataloudessa voi olla jonkin verran pienenevää työvoimatarvetta, jota metsätalous kuitenkin kompensoi.
- Työpaikkojen luonne modernisoituu, fyysinen työ vähenee ja digiteknologiset työpaikat lisääntyvät mm. älymaatalouden ja digitalisaation myötä. Robottinavetat lypsykoneineen ja muut robotiikat ovat jo tätä päivää, rinnalle nousee koneoppiminen, datan ja tekoälyn hyödyntäminen, mm. viljavuusennusteet.
- Kestävään kehitykseen, biotalouteen ja vihreään siirtymään ym. liittyvää ympäristöosaamista tarvitaan sekä lainsäädännön muutosten ja kiristymisen myötä, mutta myös kilpailukyvyn takia. Ympäristöarvojen korostuminen tulee vaatimaan korkean tason koulutusta tulevaisuudessa.
- Ala on yhä yrityspohjaisempaa, jolloin yrittäjyysosaaminen korostuu.
- Kansainvälisyyteen liittyvät osaamistarpeet lisääntyvät, koska maa- ja metsätalous kytkeytyvät yhä vahvemmin EU- ja globaalitasolle.

Muu palvelutoiminta

(sis. järjestöjen toiminnan; tietokoneiden, hlökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjauksen; pesulapalvelut, kampaamo- ja kauneudenhoitopalvelut, hautauspalvelut)

NYKYTILA

- 2 800 työpaikkaa Keski-Suomessa
- Työpaikkamäärän kehitys v. 2013-2022

- Työpaikkamäärän ennakoidaan hienoisesti kasvavan

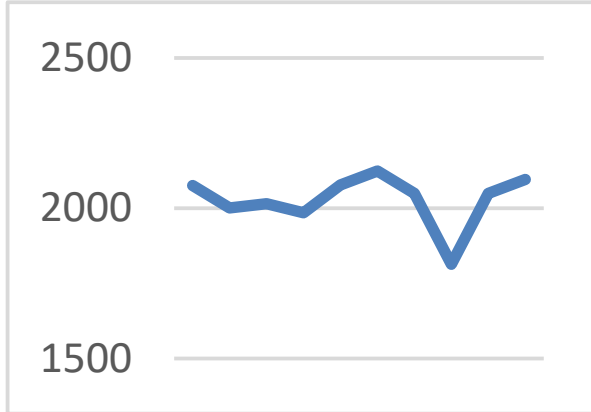
TULEVAISUUS

- Yleensä talouden kasvu ja työllisyystilanteen kohentuminen kiihdyttävät henkilökohtaisten palvelujen kysyntää vahvistuneen ostovoiman kautta.
- Ihmiset panostavat entistä enemmän hyvinvointiin, arkielämää helpottaviin palveluihin ym. Myös väestön ikääntyminen voi kasvattaa alan palvelujen kysyntää ja edellyttää uusia palvelukonsepteja ja palvelumuotoilua.
- Julkisen talouden tila ja kanavoitava rahoitus heijastuvat järjestötoiminnan työpaikkoihin.

Taiteet, viihde ja virkistys

NYKYTILA

- 2 100 työpaikkaa Keski-Suomessa
- Työpaikkamäärän kehitys v. 2013-2022

- Työpaikkamäärän ennakoitaan pysyttelevän nykytasolla

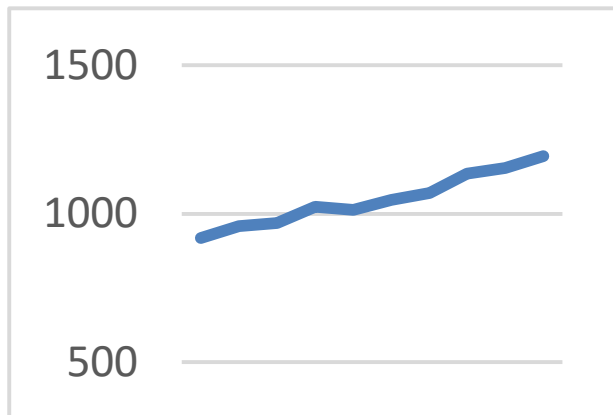
TULEVAISUUS

- Hyvinvoinnin tarve ja tietoisuus kasvavat, mikä voi synnyttää uusia työpaikkoja ja liiketoimintaa alalle. Erityisesti liikunta- ja virkistyspalvelut saavat nostetta hyvinvoinnin ja luonnon merkityksellisyyden kasvaessa. Myös globaalit ja yhteiskunnalliset kriisit ja niistä aiheutuva pahoinvointi voivat lisätä alan palvelujen kysyntää hyvinvoinnin lähteenä. Työpaikkamäärän ennakoitaan pysyttelevän nykytasolla.
- Luovien alojen merkitys ihmisten hyvinvoinnille on tärkeää, mutta usein haasteena on se, miten alan toimijat saavat riittävän toimeentulon. Kaikki luovan alan toimijat eivät välttämättä pysty perustamaan esim. kannattavaa yritystoimintaa. Rahoitusosaaminen ja esim. ymmärryksen lisääminen erilaisista ansaintalogiikoista voi olla hyödyksi.
- Yhteiskunnallinen rahoitus kulttuuriin on tiukoilla ja ala on usein ensimmäisenä karsittavien joukossa.
- Taiteella, viihteellä ja virkistyksellä on tiivis kytkentä matkailuun ja tapahtumatuotantoon ja ne ruokkivat toistensa kehitystä.
- Osaamistarpeissa korostuvat mm. palvelukonseptien rakentaminen, myynti ja markkinointi, yrittäjyysosaaminen. Luovien alojen ja muiden alojen yhteistyö voi synnyttää uusia mahdollisuuksia, mikä edellyttää mm. verkosto-osaamista.

Kiinteistöala

NYKYTILA

- 1 200 työpaikkaa Keski-Suomessa
- Työpaikkamäärän kehitys v. 2013-2022

- Työpaikkamäärän ennakoidaan pysyttelevän nykytasollaan tai jatkavan maltillista nousujohteista kehitystä

TULEVAISUUS

- Rakennuskanta vanhenee ja uusi rakennuskanta on monimutkaisempaa, joten osaajia alalle tarvitaan.
- Digi-osaaminen, kiinteistöjen energiatehokkuus ja energiaratkaisujen osaaminen sekä uuden talotekniikan (älytekniikat ja -järjestelmät) osaaminen korostuvat. Tekniikka kehittyy vauhdilla, joten ammatillisen osaamisen ylläpito on tärkeää. Tulevaisuuden uusi ammatti voi olla 'digitalonmies'.
- Mahdollisesti myös ns. pehmeät palvelut kiinteistöalalla yleistyvät esim. 'talonmies' -palvelujen lisäksi mahdollisesti ikäihmisten erilaiset kiinteistöön liittyvät kotipalvelut.

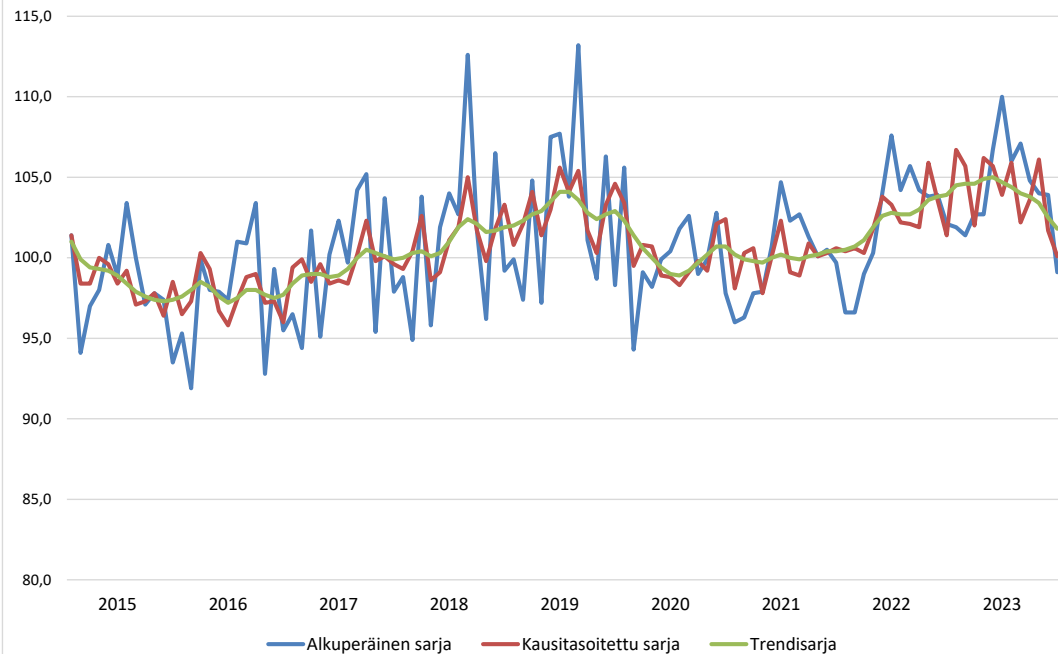
Lähteitä

- Tilastokeskuksen toimialaluokitus: <https://stat.fi/fi/luokitukset/toimiala/>
- OPH:n ennakointituloksia: <https://www.oph.fi/fi/palvelut/tietopalvelut/ennakointi/ennakointituloksia>
- JOTPA:n Osaamistarvekompassi: <https://www.jotpa.fi/fi/ennakointi/osaamistarvekompassi>
- Keva:n eläköitymisennuste: <https://www.keva.fi/uutiset-ja-artikkelit/hyvinvointialueiden-tyontekijoista-joka-kolmas-elakoitymassa/>
- Teknologiateollisuus, osaamistarpeet: <https://teknologiateollisuus.fi/fi/vaikutamme/koulutus-ja-osaaminen/osaamistarpeet-osaaminen-ja-osaajien-saatavuus-ovat-yrityksille>
- Metsäbiotalous maakunnissa: <https://tapio.fi/projektit/metsabiotalouden-arvoketjut/metsabiotalous-maakunnissa-raportit-ja-esitykset/>
- Puolustusteollisuuden teknologinen osaaminen vahvistaa pohjoista turvallisuutta: <https://www.kaleva.fi/puolustusteollisuuden-teknologinen-osaaminen-vahvi/8108711>
- Kaupan alan kansainvälistyminen: <https://kauppa.fi/uutishuone/avainsana/kansainvalistyminen/>
- Älymaatalous ja digitalisaatio ruoantuotannon resurssiviisauden perustana: <https://www.sitra.fi/artikkelit/alymaatalous-ja-digitalisaatio-ruoantuotannon-resurssiviisauden-perustana/>
- ”Tekoälyn käyttöönotto huikean nopeaa” - 80 % ohjelmistoyrityksistä kasvaa: ”Softafirma, joka ei käytä AI:ta, on pian entinen softafirma”: <https://www.sttinfo.fi/tiedote/70057849/tekoalyn-kayttoonotto-huikean-nopeaa-80-percent-ohjelmistoyrityksista-kasvaa-softafirma-joka-ei-kayta-aita-on-pian-entinen-softafirma?publisherId=2046279&lang=fi>

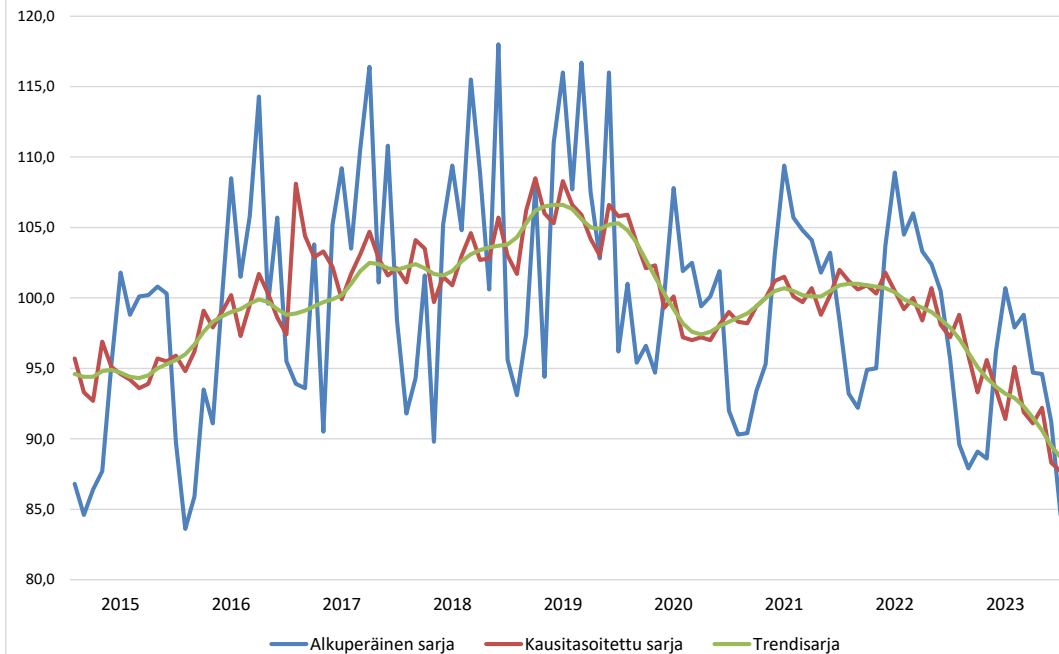
Yritysten henkilöstömäärä

- Seuraavissa kuvissa on esitetty Keski-Suomen yritysten henkilöstömäärän kehitys tietyillä toimialoilla / klustereissa vuosina 2015-2023 (2021=100)
- Lähteenä Tilastokeskuksen asiakaskohtainen suhdannepalvelu

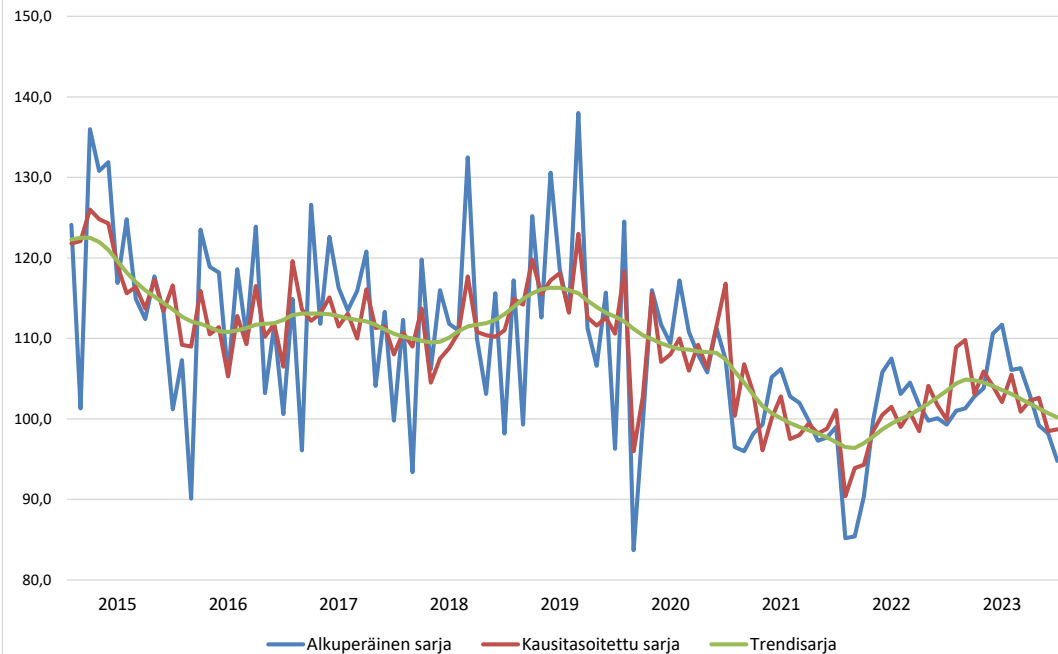
Teollisuus (2021=100)

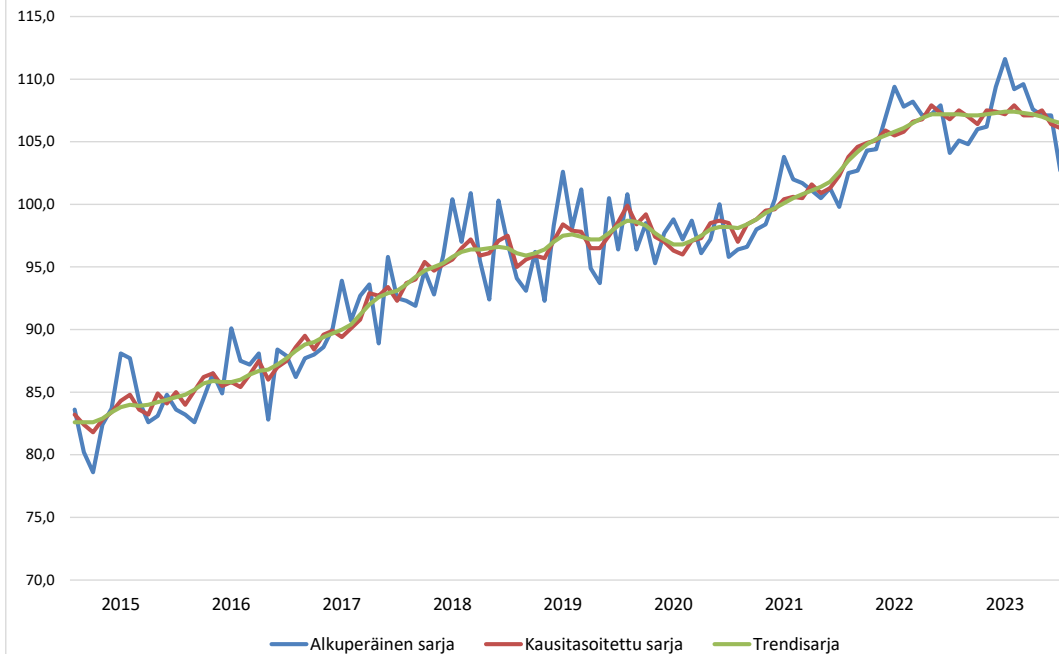
Rakentaminen (2021=100)

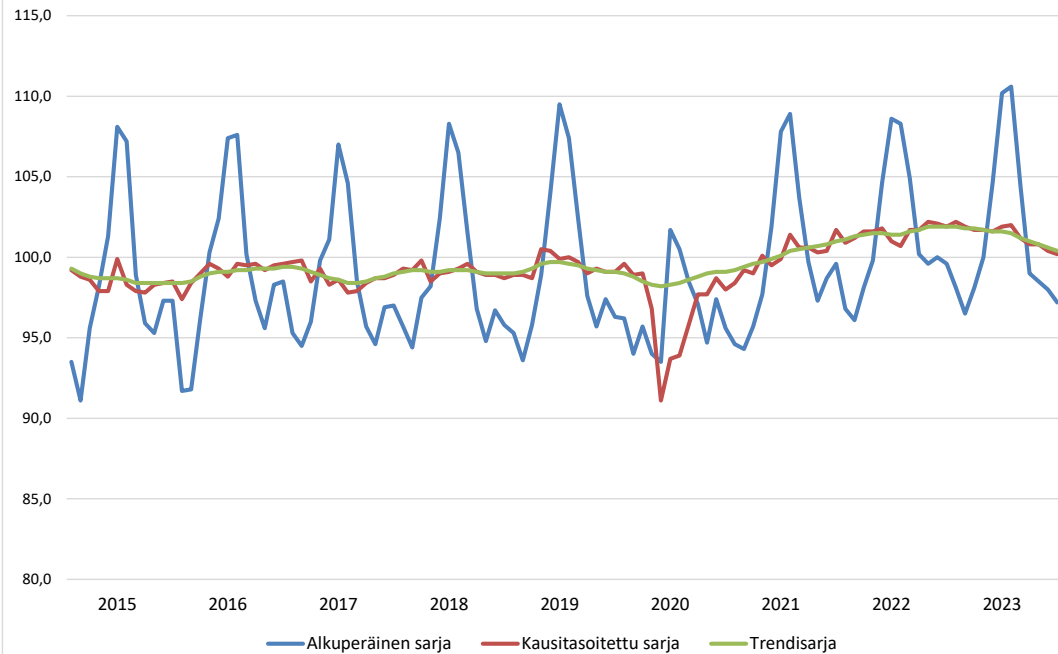
Metsäteollisuus (2021=100)

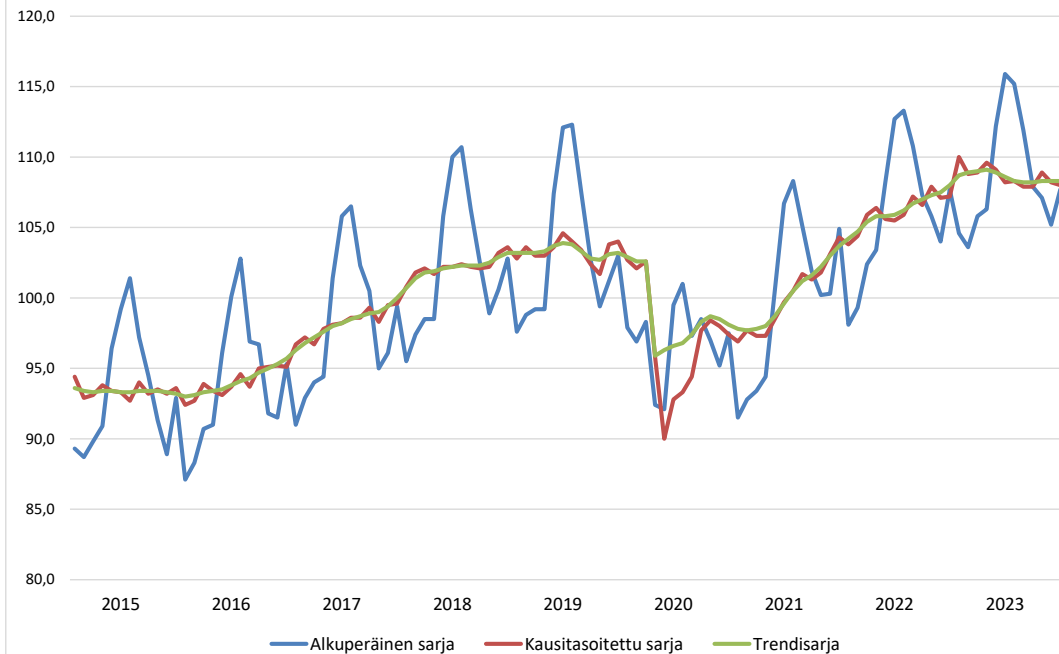
Teknologiäteollisuus (2021=100)

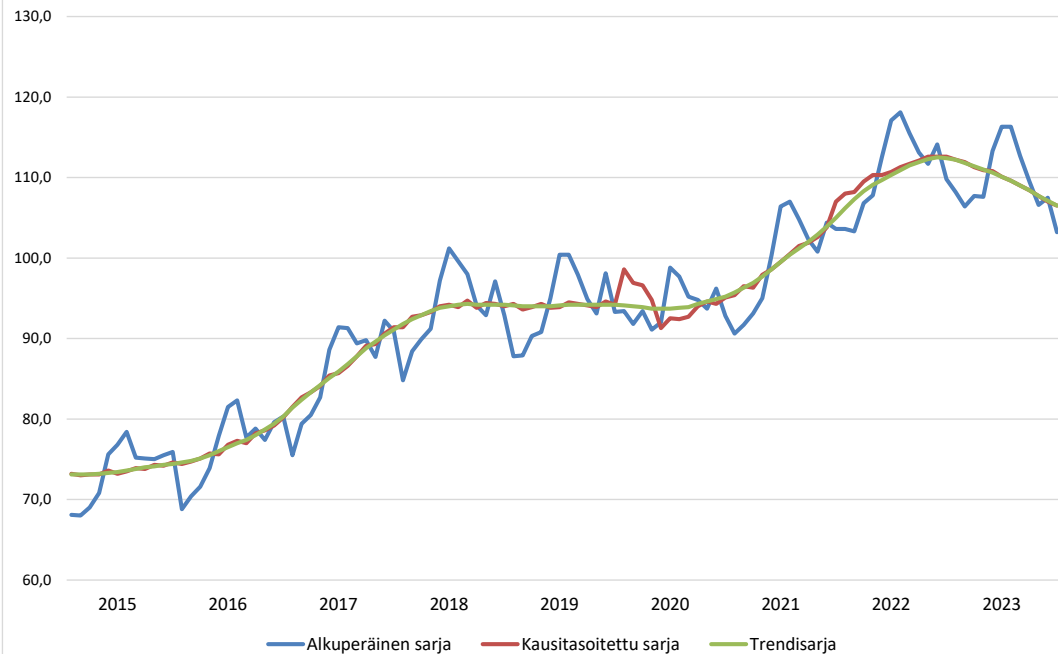
Tukku- ja vähittäiskauppa (2021=100)

Yksityisen sektorin palvelut (2021=100)

KIBS-palvelut (2021=100)

Hyvän voinnin klusteri (2021=100)

